ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΤΗΣ

—ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΙ ΕΛΛΗΝΩΝ—
—ΛΟΓΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ—

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ (1818 - 1899)

Φ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Εὐτυχίου Γ. Βαγιονάκη: Γενικὴ Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1937

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ: Ὁ Στέφανος Κουμανούδης ἐγεννήθη ἐν Ἀδριανουπόλει τὸ 1818. Μετ' ὀλίγον, ἐκραγείσης τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετηνάστευσεν οἰκογενειακῶς εἰς Βελιγράδιον, ἔνθα ὁ νεαρὸς τότε Στέφανος ἐφοίτησεν εἰς τὸ αὐτόθι ἀκμάζον ἑλληνικὸν σχολεῖον τῆς πόλεως, ὅπου ἐξέμαθε τὰ πρῶτα γράμματα Πρὸς ἐξακολούθησιν καὶ συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς Γερμανίαν, εὐτυχήσας, ὅπως παρακολουθήσῃ μαθήματα παρὰ τῷ Θειρσίῳ, τῷ Ρίττερ καὶ τῷ περικλεῖ Βοιχίῳ. Εἶτα συναντῶμεν αὐτὸν ἐν Παρισίοις ἀκροατὴν ἐν τῇ Σορβόνῃ καὶ τῷ College de France. Ψυχὴ ποιητικὴ καὶ φλογερά, ψυχὴ φιλομαθὴς καὶ ρηξικέλευθος, προικισθεῖσα δαψιλῶς ὑπὸ τῆς φύσεως, ἥψατο πάσης γνώσεως κατὰ τὴν μακροχρόνιον παραμονήν της εἰς Εὐρώπην. Ἐπιδοθεὶς εἰδικώτερον εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν καὶ λατινικὴν φιλολογίαν, δὲν ἔπαυσε μελετῶν καὶ τὴν γερμανικήν, ἰταλικὴν καὶ γαλλικήν, καθὼς καὶ τὴν ρωσσικὴν γλῶσσαν, οὐδόλως ἀμελήσας καὶ τὴν παρακολούθησιν τῶν συγχρόνων ζητημάτων τῆς ζωῆς καὶ τῆς τέχνης, γενόμενος ἐν τέλει ἐγκυκλοπαιδικώτατος. Ὅπως οἱ ἄριστοι τῶν παρ' ἡμῖν ἐπιστημόνων καὶ λογίων δύναται καὶ οὗτος νὰ θεωρηθῇ ἐν πολλοῖς αὐτοδίδακτος. Ἐπιστρέψας εἰς Βελιγράδιον ἐξέδωκε περισπούδαστον ἀρχαιολογικὴν μελέτην (βλ. εἰς βιβλιογραφίαν τοῦ τὸν ἀριθ. 1), ἥτις τὸν ἐπέβαλε. Παρὰ τὰς προτροπὰς πολλῶν, ὅπως παραμείνῃ ἐν Σερβίᾳ, ἔνθα εὐρὺ ἠνοίγετο τὸ μέλλον, προετίμησε νὰ κατέλθῃ εἰς Ἑλλάδα, παρασυρόμενος ὑπὸ τοῦ διακαοῦς πόθου, ὅπως συντελέσῃ εἰς τὴν ἀρτιωτέραν συγκρότησιν τοῦ νέου Κράτους, ὅπερ διήνυε τότε τὰ πρῶτα βήματα πρὸς τὴν πρόοδον. Ἐν Ἀθήναις ἔτυχε θερμῆς ὑποδοχῆς ὑπὸ τοῦ Κωλέττου, τὰ δὲ πρῶτα αὐτοῦ ἄρθρα δημοσιευθέντα ἐν τοῖς ἐγκριτωτέροις ἐφημερίσι καὶ περιοδικοῖς, κατέδειξαν τὴν ὀξεῖαν παρατηρητικότητα τοῦ νέου Κ., τὴν εὐρύτητα καὶ διαύγειαν τῆς διανοίας του, καθὼς καὶ τὴν βαθεῖαν γνῶσιν τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης. Ἀνεγνωρίσθη δὲ συντόμως καὶ τὸ ἀνώτερον καὶ ἀλύγιστον τοῦ χαρακτῆρος ἐν τῷ ἀγῶνι του κατὰ τῶν ἀγυρτιῶν τοῦ Σιμωνίδου, προσκομίσαντος τὸ 1848 πρὸς ἀγορὰν ἀρχαῖα δῆθεν χειρόγραφα, ἐκδόσαντος τινὰ τούτων καὶ πολλοὺς ξένους καὶ ἡμετέρους ἐξαπατήσαντος. Καὶ εἰς ἄλλας φιλολογικὰς ἔριδας περιελθὼν ὁ Κ. ἀνεδείχθη οὐ μόνον ἐπιστήμων βαθύς, ἀλλὰ καὶ μαχητὴς δυσκατάβλητος καὶ χαρακτὴρ ἰσχυρότατος.

Ἡ ἐπακολουθήσασα ἔκδοσις τοῦ «Στράτη Καλοπίχειρου» καί τινων ἄλλων ἐργασιῶν ἐπέρρωσαν τὴν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν τοῦ Κ. Ὅθεν τὸ 1851 ἐκλήθη εἰς τὴν ἕδραν τῆς Λατινικῆς Φιλολογίας ὡς ἔκτακτος καὶ τὸ 1854 διωρίσθη τακτικός, δημοσιεύσας προηγουμένως περισπούδαστον μονογραφίαν λατινιστὶ (βλ. ἀριθ. 5). Διὰ τὸν Κ. ἡ καθηγεσία ὑπῆρξεν ἀφετηρία καὶ οὐχὶ σκοπός. Ἔκτοτε ἄρχεται ἡ γονιμοποιὸς αὐτοῦ δρᾶσις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ. Ἐκτὸς τοῦ Λατινοελληνικοῦ Λεξικοῦ τοῦ Οὐλερίχου, ὅπερ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἐπεξειργάσθη καὶ ἐξέδωκεν ἐπανειλημμένως, καταστήσας αὐτὸ ἔργον σχεδὸν νέον καὶ μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του, ἡ Ἐπιγραφική, ἧς τότε μόλις εἶχε κατανοηθῆ ἡ μεγάλη σπουδαιότης εἰς τὴν καθόλου γνῶσιν τῆς ἀρχαιότητος, ἐφείλκυσε τὴν προσοχήν του καὶ σὺν τῷ χρόνῳ κατέστη τὸ προσφιλὲς αὐτοῦ πάθος. Περιηγηθεὶς κατ' ἐπανάληψιν τὴν Ἑλλάδα, συνέλεξε πλῆθος ἐπιγραφῶν ἀνεκδότων, ἃς ἐξέδωκεν εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνόμενα περιοδικὰ «Φιλίστορα» καὶ «Ἀθήναιον» καὶ ἃς κατόπιν ἀνετύπωσε καὶ εἰς ἰδιαιτέραν ἔκδοσιν, σημειώσασαν σταθμὸν ἐν τῇ ἐπιγραφικῇ. (βλ. ἀρ. 11). Τῇ ἐπιγραφικῇ συνεβάδιζε καὶ ἡ συναφὴς ταύτῃ συλλογὴ νέων λέξεων. Εἰς πολλὰς χιλιάδας ἀνέρχονται αἱ ὑπ' αὐτοῦ ἀνευρεθεῖσαι νέαι λέξεις, αἱ μὴ συναντώμεναι εἰς τὸν Θησαυρὸν τοῦ Ἐρρίκου Στεφάνου. Ἀνὴρ εὐρύτατος, θεωρῶν ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶνε καθολικόν τι, συνέβαλεν ἀφιλοκερδῶς εἰς τὸν πλουτισμὸν οὐ μόνον τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Ἀθανασίου Σακελλαρίου, οὗτινος ὑπῆρξεν ὁ σπουδαιότερος συντάκτης, ἀλλὰ καὶ μέγαν ἀριθμὸν νέων κυρίων ὀνομάτων προσέφερεν εἰς τὸ μνημειῶδες Λεξικὸν τοῦ Pape-Venseler. Εἰς τὴν τοιαύτην βαθεῖαν ἀντίληψιν τῆς ἐπιστήμης ὀφείλεται καὶ ἡ συμπλήρωσις τοῦ Καταλόγου τῆς Νεοελληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Βρετοῦ, ἂν καὶ δὲν ἀναφέρεται ἡ συμβολὴ τοῦ Κ. ὑπὸ τοῦ συγγραφέως. Καὶ εἰς τὸν καθηγητὴν Ξανθόπουλον ἐντελῶς φιλικῶς ἔδωκε τὸ πλεῖστον μέρος τῆς πραγματείας αὐτοῦ τῆς ἐπιγραφομένης : «Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως αὐτῶν μέχρι τοῦδε». Κων)πολις 1880 (σελ. 93.). Ὁ Κ. παρ' ὅλην τὴν λατρείαν του πρὸς τὴν ἀρχαιότητα οὐδέποτε ἐλησμόνησε καὶ τὴν νέαν Ἑλλάδα, παρακολουθῶν καὶ σχολιάζων ἐκ τοῦ σύνεγγυς πᾶσαν πνευματικὴν αὐτῆς ἐκδήλωσιν. Ἡ τοιαύτη συστηματικὴ παρακολούθησις ὑπῆρξε μία τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ ἐνασχολήσεων. Καρπὸς ταύτης θεωρητέος ὁ τρίτομος ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ***«Κατάλογος τῶν ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι σήμερον ὑπὸ Ἑλλήνων ἐκδοθέντων βιβλίων, ἐφημερίδων καὶ εἰκόνων, συντεθεὶς χρονολογικῶς ἅμα καὶ εἰδογραφικῶς ὑπὸ Στεφάνου Κουμανούδη»*** καὶ οὗ τὸ χειρόγραφον ἀπόκειται ἐν τῷ ἀρχείῳ τῆς Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας. (τόμ. Α'. σελ. 1—474, Β'. σελ. 1—400, Γ'. σελ. 1-396 μετὰ χειρογράφων σημειώσεων καὶ ἀγγελίας περὶ ἐκδόσεως ἑλληνικοῦ βιβλιογραφικοῦ καταλόγου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1821 μέχρι τοῦ 1854).

Ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ζωῆς ἀνεμείχθη ἐνεργῶς, δώσας εἰς πολλὰ καὶ κύρια ζητήματα τὰς ὀρθοτέρας τῶν κατευθύνσεων. Ἐμπεποτισμένος μὲ τὴν γνῶσιν τῶν κυριωτέρων εὐρωπαϊκῶν φιλολογιῶν, τῆς γερμανικῆς, τῆς ἰταλικῆς καὶ τῆς γαλλικῆς καὶ συγχρόνως κάτοχος τῶν νεωτέρων σλαβονικῶν, ὧν ἐγνώριζε τὰς περιπετείας, ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων ἐν Ἀθήναις ἐπισήμων λογίων, οἵτινες ἐπολέμησαν τὸν σχολαστικὸν λογιωτατισμόν, διακηρύξαντες τὸ ἀδύνατον τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν. Ποιητὴς ὁ ἴδιος, ὡς εἰσηγητὴς διαφόρων ποιητικῶν διαγωνισμῶν, διετύπωσε τὰς ἀσφαλεστέρας τῶν ἀντιλήψεων περὶ Καλοῦ καὶ Ὡραίου. Ὅτε μάλιστα ἔλαβε χώραν τὸ διαγώνισμα περὶ μεταφράσεως τοῦ Δάντου καὶ ἐβραβεύθη ἡ μετάφρασις τοῦ Ἀντωνιάδου εἰς τὴν καθαρεύουσαν, ὁ Κ., εἷς ἐκ τῶν κριτῶν, διαφωνήσας δὲν ἐδίστασε νὰ διακηρύξῃ ὡς πολὺ καλλιτέραν τὴν ἐλευθέραν μετάφρασιν τοῦ ποιητοῦ, τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ Κεφαλλῆνος Βεργωτῆ εἰς γλῶσσαν δημοτικήν, ἀποφανθεὶς ὅτι «ἡ καταλληλοτέρα γλῶσσα εἰς ἣν ἔπρεπε νὰ μεταφρασθῇ ὁ Δάντης ἤθελεν εἶσθαι ἡ δημώδης». Ὡς γενικὸς τέλος, γραμματεὺς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἔδρασεν εὐρύτατα καὶ ἐπιστημονικώτατα, ἀνυψώσας τὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἵδρυμα εἰς περίοπτον θέσιν καὶ καταστήσας τὸ ὄργανον αὐτῆς, τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα, ἐφάμιλλον τῶν εὐρωπαϊκῶν, ἐνῷ συγχρόνως διηύθυνε δεξιώτατα καὶ τὸς ἀνασκαφὰς αὐτῆς, ἀποκαλύψας καὶ ἀνασκάψας τὸ Θέατρον τοῦ Διονύσου, τὴν Στοὰν τοῦ Ἀττάλου, τὸ Δίπυλον, τὸ Ἀσκληπιεῖον καὶ τὴν Ἀδριάνειον Β βλιοθήκην καὶ συμβαλὼν ὡς οὐδεὶς ἄλλος εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου. Τὴν τοιαύτην ἐπιστημονικὴν δρᾶσιν ἀμείβων ὁ ἐν Παρισίοις Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἐβράβευσε τὰς «Ἐπιτυμβίους Ἐπιγραφὰς» αὐτοῦ. Ἡ δὲ Ἑλληνικὴ κοινωνία ἐθεώρησε πάντοτε τὸν Κ. ὡς ἕνα τῶν εὐγενεστέρων καὶ ἐναρετωτέρων μελῶν αὐτῆς. Καὶ ἡ βαθεῖα αὕτη ἐκτίμησις ἐκυρώθη παγκοίνως, ὅτε ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Α΄. προσέλαβεν αὐτὸν ὡς διδάσκαλον τὸ 1866, τιμήσας ἐξακολουθητικῶς τὸν ἄνδρα διὰ θερμῆς φιλίας μέχρι τοῦ θανάτου του· ἡ δὲ βασίλισσα Ὄλγα εἰς αὐτὸν ὤφειλε τὴν ἀρτίαν αὐτῆς κατάρτισιν εἰς τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν. Καίτοι περιβληθεὶς διὰ τοιούτων ἀξιωμάτων καὶ τιμῶν ὁ Κ. παρέμεινεν ὁ ἀπέριττος καὶ ἁπλοῦς ἐπιστήμων, ὁ ἀνώτερος ἄνθρωπος, ὃν οἱ τίτλοι ἄφηνον ἀδιάφορον. Πλήρης ἡμερῶν ἀπέθανε τὸ 1899.

(Ἡ εἰκὼν τοῦ Κ. ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ Ἡμερολόγιον Σκόκου τοῦ ἔτους 1900).

Συγγράμματα :

Α) **Αὐτοτελῆ Δημοσιεύματα.**

1) **1845.** Ποῦ σπεύδει ἡ Τέχνη τῶν Ἑλλήνων τῆς σήμερον. (Προσετέθησαν καὶ δύο πραγματεῖαι Ἰωάν. Βιγκελμάννου περὶ τέχνης ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ). Ἐν Βελιγραδίῳ 1845, σ. 67.

2) **1851.** Στράτης Καλοπίχειρος. Ἐν Ἀθήναις 1851, σ. 144. [βλ. καὶ τοὺς ἀρ. 15 καὶ 17]

3) **1852.** Ἀνταπάντησις τῷ κ. Σκαρλάτῳ Δ. Βυζαντίῳ. Ἐν Ἀθήναις 1852 σ. 23.

4) **1853.** Λόγος ἐκφωνηθεὶς τῇ 20]3]1853 κατὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τῆς ἱδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου Ὄθωνος. Ἐν Ἀθήναις 1853, σ. 34 [εἰς τὰς σ. 29-34 σημειώσεις περὶ ἑλλην. ἑνότητος.

5) **1854.** Specimen emendationum in Longinum, Apsinem, Menandrum, Aristidem aliosque artium Scriptores, Athenis MDCCC LIV, σ.

6) **1854.** Λεξικὸν Λατινοελληνικὸν τὸ μὲν πρῶτον συνταχθὲν καὶ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ ἐκ Βρέμης τῆς Γερμανίας Ἐρρίκου Οὐλερίχου, εἶτα τὸ δεύτερον ἐπεξεργασθὲν καὶ πλουτισθὲν λέξεσι καὶ σημαινομένοις ὑπὸ Στ. Κουμανούδη, Ἀδριανοπολίτου. Ἐν Ἀθήναις 1854, σ. α-αε΄ προοίμιον, 1-465 μέρος α΄, 1-512 μέρος β΄. Τὸ αὐτὸ μετετυπώθη εἰς 3ην ἔκδοσιν τὸ 1864 καὶ εἰς 4ην τὸ 1873. [βλ. καὶ τοὺς ἀρ. 14 καὶ 18].

7) **1857.** Ἔκθεσις τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ 1857. Ἐν Ἀθήναις 1857, σ. 36 [εἰσηγητὴς Σ. Κουμανούδης].

8) **1858.** Δήλωσις περὶ δύο ἐπιγραφῶν. Ἀθῆναι 1858, σ. 8 μετὰ πίν.

9) **1860.** Ἐπιγραφαὶ Ἑλληνικαὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτοι, ἐκδιδόμεναι δαπάνῃ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Φυλλάδιον Α΄. Ἐν Ἀθήναις 1860, σ. α—β πρόλογος +34 μετὰ 9 πίν.

10) **1866.** Κρίσις Βουτσιναίου ποιητικοῦ ἀγῶνος ἐν ἔτει ΑΩΞΣΤ΄. ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Ἀθήνησι Ἐθν. Παν)μίου. Ἀθῆναι 1866, σ. 62 [εἰσηγητὴς Σ. Κουμανούδης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

11) **1871**. Ἀττικῆς ἐπιγραφαὶ ἐπιτύμβιοι. Ἐν Ἀθήναις 1871, σ. α-λβ+443, 444-451, προσθῆκαι 452-460 Πιν.

12) **1880**. Ἱστορία τῆς Ρωμαϊκῆς Γραμματολογίας. 1880, σ. 340 [ἐλιθογραφήθη ἐπιμελείᾳ Ὀρφανίδου].

13) **1883**. Συναγωγὴ λέξεων ἀθησαυρίστων ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Λεξικοῖς. Ἐν Ἀθήναις 1883, σ. α-ια πρόλογος, ια-ιε ἐξήγησις + 395 κείμ. [μετὰ 2 πιν.]

14) **1884**. Λεξικὸν Λατινοελληνικὸν τὸ μὲν πρῶτον συνταχθὲν καὶ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ ἐκ Βρέμης τῆς Γερμανίας Ἐρρ. Οὐλερίχου, εἶτα δὲ τὸ δεύτερον, τρίτον καὶ τέταρτον ἐπεξεργασθὲν καὶ πλουτισθὲν λέξεσι καὶ σημαινομένοις. Νῦν τὸ πέμπτον ἐπεξεργασθὲν καὶ πλουτισθὲν λέξεσι καὶ σημαινομένοις ὑπὸ Ι. Πρωτοδίκου καὶ Ι. Βιαγκίνη. Ἐν Ἀθήναις 1884, σ. α-αε' προοίμιον, + 1-493 μέρος α'., + 1-561 μέρος β'.

15) **1888**. Στράτης Καλοπίχειρος. Ἔκδ. Β'. ὑπὸ Μπάρτ. Ἐν Ἀθήναις 1888, σ. 1-2 πρόλογος + 268 κείμ.

16) **1899-1900** Συναγωγὴ Νέων Λέξεων ὑπὸ λογίων πλασθεισῶν ἀπὸ τῆς Ἁλώσεως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Τόμ. Α' σ. α-ι' τοῖς ἀναγνώσταις + 1-587 κείμ. τόμ Β'. σ. 589-1145 κείμενον, σ. 1146-1163 ὀνόματα, σ. 1164-1166 περιοδικὰ συγγράμματα, ἡμερολόγια, ἀνώνυμα, διάφορα ἔγγραφα, ἐκθέσεις, κώδικας κτλ. Ἐν Ἀθήναις 1900, ἔκδ. Βιβλιοθήκης Μαρασλῆ (εἰς ἀριθ. 95-100).

17) **1901**. Στράτης Καλοπίχειρος. Ἐν Ἀθήναις 1901, σ. 1-6 (τῷ ἀναγνώστῃ ὑπὸ Π. Κουμανούδη) καὶ σ 1-278 κείμ. Ἔκδ. Βιβλιοθήκης Μαρασλῆ.

18) **1901**. Λεξικὸν Λατινοελληνικόν, συνταχθὲν ὑπὸ Ἐρρίκου Οὐλερίχου, ἐπεξεργασθὲν δὲ καὶ πλουτισθὲν λέξεσι καὶ σημαινομένοις ὑπὸ Σ. Κουμανούδη. Νεωτάτη ἔκδ. ἐπεξεργασθεῖσα ὑπὸ Θ. Κυπρίου. Ἐν Ἀθήναις 1901, σ. 1-1240 κείμ.

Β) **Εἰς ἐφημερίδας, περιοδικὰ καὶ ἀλλαχοῦ.**

19) **1848**. Βιβλιοκρισίαι: περὶ τῆς Ἑλληνεγερσίας κ. τ. λ. ὑπὸ Σούτσου, περὶ ἐγέρσεως τῶν λαῶν ὑπὸ ἀνωνύμου, περὶ Φερραίου ὑπὸ Καρύδη καὶ περὶ «Στιχουργημάτων» τοῦ Ἀρ. Βαλαωρίτου (ἐφημερὶς «Νέα Ἑλλάς», ἔτ. Α'. ἀρ. 2 καὶ 3 τῆς 1[8]1848).

20) **1849**. Περὶ Λατινικῆς Φιλολογίας («Φιλολογικὸς Συνέκδημος» ἔτ. Α'. 1849 σ. 112-113).

21) **1849**. Περὶ Φιλολογίας ἐν γένει καὶ ἰδίως τῆς Λατινικῆς («Φιλολογικὸς Συνέκδημος» ἔτ. Α' 1849, σ. 230—247).

22) **1849**. Μελέτη περὶ Πινδάρου («Φιλολογικὸς Συνέκδημος» ἔτ. Α' 1849, σ. 393—400).

23) **1849**. Περὶ Σιμωνίδου («Νέα Ἑλλάς», 5]12]1848) καὶ πάλιν («Νέα Ἑλλάς» 20]1]1849).

24) **1849**. Βιβλιοκρισία: Περὶ «Συμαΐδος» τοῦ Συμωνίδου («Νέα Ἑλλάς» 28[5]1849).

25) **1850**. Σιμωνίδεια («Νέα Ἑλλάς» φ. 89 τῆς 7]5]1850 καὶ πάλιν Σιμωνίδεια αὐτόθι, φ. 27[5]1850. Ἀπάντησις Μουστοξύδου (ἐφημ. «Ἐλπίς» 27]5]1850) [Περίληψις τούτων ἐδημοσιεύθη ἐν «Allgemeine Zeitung» 18]8]1857].

26) **1852**. Βιβλιογραφία. Ἡ Κωνσταντινούπολις κ.τ.λ. ὑπὸ Βυζαντίου (περ. «Μνημοσύνη» ἔτ. Α'. 1852, σ. 37—38) Ἀπάντησις τοῦ Βυζαντίου, αὐτόθι σ. 82—83.

27) **1854**. Ἐγχειρίδιον γεωγραφίας διῃρημένον εἰς τρία μέρη καὶ περιέχον τοπογραφίαν, φυσικὴν γεωγραφίαν καὶ πολιτειογραφίαν, ὑπὸ Σ. Σταθοπούλου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν Ἀθήναις 1854 [τὴν ἔκδ. ἐπεμελήθη ὁ Σ. Κουμανούδης, γράψας καὶ τὸν λογον, σ. β – δ].

28) **1860.** Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας. Ἀθῆναι 1860. [Εἰς σ. 5-17 ἔκθεσις τοῦ γραμ. Σ. Κουμανούδη, μετὰ πίν.],

29) **1861.** Ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαὶ ἀνέκδοτοι (Περ. «Φιλίστωρ» τόμ. Α΄ 1861 σ 40-56). Συνέχεια αὐτόθι σ 90-101, 131-135, 189-199, 515-536.

30) **1861.** Ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς χρυσελεφαντίνης Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου (περ. «Φιλίστωρ» τόμ. Α΄ 1861, σ. 136-138).

31) **1861.** Περὶ τῶν ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις διδακτικῶν βιβλιαρίων (περ. «Φιλίστωρ» τόμ. Β΄ 1861, σ. 231—237).

32) **1861.** Ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαὶ ἀνέκδοτοι (περ. «Φιλίστωρ» τόμ. Β΄ 1861, σ. 132—142. Συνέχεια αὐτόθι σ. 184—187, 238—240, 268—271, 428—432, 484—493.

33) **1861.** Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας. Ἀθῆναι 1861. (Εἰς σ. 12—27 ἔκθεσις γραμματέως Σ. Κουμανούδη. μετὰ ἰχνογραφικοῦ πίν.).

34) **1862.** Ἑλληνικαὶ ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι (περ. «Φιλίστωρ» τόμ. Γ΄ 1862, σ 60—65. Συνέχεια αὐτόθι σ. 150—156, 277—287, 350 - 362, 444—457, 549—556. Βιβλιογραφία : αὐτόθι σ. 372—374 καὶ 471—476.

35) **1862** Παρατηρήσεις εἰς τὸ περὶ συντάξεως ἰδιωτικῶν τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης ἄρθρον τοῦ Α. Κυπριανοῦ (περ. «Φιλίστωρ» τόμ. Γ΄ 1862, σ. 135 - 139. Εἰδήσεις ἀρχαιολογικαί : αὐτόθι σ. 187—192. Ποικίλα : αὐτόθι σ. 480.

36) **1862** Εἰδήσεις περὶ τοῦ Θεάτρου τοῦ Διονύσου καὶ Ἐπιγραφαὶ ἐξ αὐτοῦ (περ. Φιλίστωρ» τόμ. Γ΄ 1862, σ. 561—569 καὶ τόμ. Δ΄ 1862, σ. 85—95.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

37) **1862.** Ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαὶ ἀνέκδοτοι (περ. Φιλίστωρ» τόμ. Δ΄ 1862, σ. 73—96. Συνέχεια αὐτόθι σ. 164—170, 265—278, 332—344, 458—464, 546—551). Εἰδήσεις φιλολογικαί : αὐτόθι σ. 177—179.

38) **1862.** Περὶ τεμαχίων πηλίνων ἀγγείων μετὰ λατινικῶν ἐπιγραφῶν εὑρεθέντων ἐν Ἀθήναις (Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς Περίοδος Β΄ 1862, σ. 10—16). Δύο λίθινα σκεύη ἀγνώστου χρήσεως (αὐτόθι σ. 23—26). Ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαὶ (αὐτόθι σ. 77—82, 127, 168—270).

39) **1862** Σειρὰ Σονέττων εἰς Βενετίαν, ποιηθεῖσα κατὰ μῆνα Αὔγουστον τοῦ 1845 ἔτους. (Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον διὰ τὸ ἔτος 1862 Μαρ. Βρεττοῦ. Ἐν Παρισίοις 1861, σ. 26—29 [Ἐδημοσιεύθησαν τὸ πρῶτον εἰς «Νέαν Ἑλλάδα» τοῦ 1848].

40) **1862.** Δύο Γενικαὶ Συνελεύσεις τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογ. Ἑταιρείας. Ἀθῆναι 1862 (σ. 5—14 ἔκθεσις γραμματέως, μετὰ ἰχνογρ. πίν.).

41) **1863.** Δύο Γενικαὶ Συνελεύσεις τῶν ἑταίρων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογ. Ἑταιρείας. Ἀθῆναι 1864 (σ. 4—9 ἔκθ. γραμματέως),

42) **1864.** Δύο Γενικαὶ Συνελεύσεις τῶν ἑταίρων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Ἀθῆναι 1864 (σ. 4—5 ἔκθ. γραμματέως),

43) **1865.** Ποίησις : Μετάφρασις Σερβικῶν δημοτικῶν ᾀσμάτων (περ. «Χρυσαλλὶς» τόμ. Γ΄ 1865, σ. 109—111).

44) **1865.** Ἀναγραφὴ ταμιακὴ ἀνέκδοτος (Περ. «Χρυσαλλὶς» τόμ. Γ΄ 1865, σ. 710—711).

45) **1865.** Δύο Γενικαὶ Συνελεύσεις τῶν ἑταίρων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας. Ἀθῆναι 1865 (σ. 3—7 ἔκθ. γραμματέως, μετὰ 4 πιν.).

46) **1866**. Περὶ Φιλελληνισμοῦ. Λόγος ἐν τῷ 'Αθηναίῳ τῇ 27]2]1866 (περ. «Πανδώρα» Τόμος ΙΖ' 1866, φ. 385 σ. 1—11)

47) **1866**. 'Επιγραφὴ ἑλληνικὴ ἀνέκδοτος (περ. «Χρυσαλὶς» τόμ. Δ' 1866, σ. 11—13).

48) **1866**. 'Αρχαιολογικά (περ. «Χρυσαλὶς» τόμ. Δ'. 1866, σ. 34—26).

49) **1866**. Τριῶν ἐφηβικῶν στηλῶν ἀνεκδότων ἡ πρώτη (περ. «Χρυσαλὶς» Τόμ. Δ' 1866, σ. 356—361).

50) **1866** 'Επιγραφὴ 'Αττικὴ ἀνέκδοτος (περ. »Χρυσαλὶς» τόμ. Δ' 1866, σ. 589—592).

51) **1866**. Δύο Γενικαὶ Συνελεύσεις τῶν ἑταίρων τῆς ἐν 'Αθήναις 'Αρχαιολ. 'Εταιρείας. 'Αθῆναι 1866 (σ. 5—9 ἔκθ. γραμματέως, μετὰ πίν).

52) **1867**. Δύο Γενικαὶ Συνελεύσεις τῶν ἑταίρων τῆς ἐν 'Αθήναις 'Αρχαιολ. 'Εταιρείας. 'Αθῆναι 1867 (σ. 4—6 ἔκθ. γραμματέως).

53) **1868**. Διανοητικὴ ἀνάπτυξις ἐν 'Ελλάδι κατὰ τὰ ἔτη 1865—1867 ('Αττικὸν 'Ημερολ. 'Ασωπίου ἔτ. Β'. 1868, σ. 66 75).

54) **1868**. Δύο Γενικαὶ Συνελεύσεις τῶν ἑταίρων τῆς ἐν 'Αθήναις 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας. 'Αθῆναι 1868 (σ. 5—7 ἔκθ. γραμματέως).

55) **1869**. Δύο Γενικαὶ Συνελεύσεις τῶν ἑταίρων τῆς ἐν 'Αθήναις 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας. 'Αθῆναι 1869 (σ. 5—10 ἔκθ. γραμματέως).

56) **1869**. 'Ερμηνεία πίνακος 49 ('Αρχαιολ. 'Εφημ. περ. Β'. 1869, σ. 333, 336—337, 345—346).

57) **1870**. Δύο Γενικαὶ Συνελεύσεις τῶν ἑταίρων τῆς ἐν 'Αθήναις 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας. 'Αθῆναι 1870 (σ. 6—12 ἔκθ. Γεν. Γραμματέως μετὰ πίν).

58) **1870**. 'Αττικαὶ ἐπιγραφαὶ ('Αρχαιολ. 'Εφημ. περ. Β'. 1870, σ. 349—352). Περὶ ἐκδιδομένων ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν (παράρτημα 'Αρχαιολογικῆς 'Εφημ. 1870, σ. 1—4).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

59) **1872**. 'Αττικῆς ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι (περ. «'Αθήναιον» τόμ. Α' 1872, σ. 1—19 Συνέχ. αὐτόθι, σ. 164—172, 253—260, 395—400, 482—501).

60) **1872**. Σφραγίδες καὶ ἄλλα σκεύη ἐγγράμματα (Αρχαιολ. 'Εφημερίς, περ. Β'. 1872, σ. 402—405).

61) **1873**. 'Επιγραφαὶ ἀνέκδοτοι ἐκ Δήλου (περ. «'Αθήναιον» τόμ. Β'. 1873. σ. 130—131). 'Επιγραφαὶ Μυκόνου ἀνέκδοτοι (αὐτόθι σ. 235—243). Θεσσαλικὴ ἐπιγραφὴ αὐτόθι σ. 316 'Επιγραφαὶ Βοιωτίας ἀνέκδοτοι (αὐτόθι σ. 401 407). 'Επιγραφαὶ ἀνέκδοτοι 'Αργολίδος καὶ 'Αττικῆς (αὐτόθι σ. 480—489).

62) **1874** Τρία Γλιπτὰ ἀρχαϊκὰ ('Αρχαιόλογικὴ 'Εφημερίς, περ Β'. 1874, σ. 480—485).

63) **1875** 'Ελληνικὴ περιοδικὴ δημοσιογραφία (περ. «Οἰκονομικὴ 'Επιθεώρησις» ἔτ. Γ'. Τόμος 3ος 1875, σ. 346—355) ['Ενδιαφερώτατον ἄρθρον διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1811—1875 'Ελλην. ἐφημεριδογραφίαν].

64) **1875**. 'Επιγραφαὶ Βοιωτίας, Μεσσηνίας καὶ 'Αττικῆς (περ. «'Αθήναιον» τόμ. Δ' 1875, σ. 101—123). 'Επιγραφαὶ Τανάγρας ἀνέκδοτοι (αὐτόθι σ. 291—302). 'Επιγραφαὶ Λεβαδείας καὶ Θίσβης (αὐτόθι σ. 369—383). 'Επιγραφαὶ ἀνέκδοτοι Δήλου, Ρηνείας καὶ Κυθήρων (αὐτ. σ. 453—468).

65) **1875**. Εἰδήσεις περὶ κατεδαφίσεως τοῦ ἐπὶ τῆς 'Ακροπόλεως 'Αθηνῶν Πύργου καὶ ἐπιγραφαὶ ἐξ αὐτοῦ (περ. «'Αθήναιον» τόμ. Δ' 1875, σ. 195—220).

66) **1876**. 'Αττικὰ ψηφίσματα (περ. «'Αθήναιον» τόμ. Ε' 1876, σ. 75—106). Προσθῆκαι ἐπιγραφῶν (αὐτ. σ. 323—340). 'Επιγραφαὶ ἐκ τῶν περὶ τὸ 'Ασκληπιεῖον τόπων (αὐτ. σ. 411—431, συνέχεια σ. 513—530).

67) **1876.** Ἀνασκαφαὶ περὶ τὴν Ἀκρόπολιν (περ. «Ἀθήναιον», τόμ. Ε΄ 1876, σ. 153—191).

68) **1877.** Ἐπιγραφαὶ ἐκ τῶν περὶ τὸ Ἀσκληπιεῖον τόπον (περ. «Ἀθήναιον» τόμ. Στ΄ 1877. σ. 127—160, συν. αὐτ. σ. 265 282, 367—389, 474—491).

69) **1878.** Ἐπιγραφαὶ ἐκ τοῦ Ἀσκληπιείου καὶ τῶν πέριξ τόπων (περ. «Ἀθήναιον» τόμ. Ζ΄ 1878, σ. 74—97). Ἐπιγραφαὶ διαφόρων μερῶν (αὐτ. σ. 205—214). Ἐπιγραφαὶ Θεσπιῶν καὶ Ἀθηνῶν (αὐτ. σ. 281—292). Ἐπιγραφαὶ Ἀττικῆς (αὐτ. σ. 386—393, 478—487).

70) **1878.** Τελευταία ἀντίρρησις περὶ τῶν δῆθεν σλαβικῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ κτισμάτων (περ. «Ἀθήναιον» τόμ. Ζ΄ 1878, σ. 487—490).

71) **1879.** Ὀλίγα τινὰ περὶ μουσικῆς ἰνδικῆς (Ἀττ. Ἡμερολ. Ἀσωπίου, ἔτος ΙΓ΄ 1879, σ. 172—179)

72) **1879.** Ἐπιγραφαὶ Ἀττικῆς ἀνέκδοτοι (περ. «Ἀθήναιον» τόμ. Η΄ 1879, σ. 135—146. Συν. αὐτ. σ. 231—240, 399—405, 529—533).

73) **1879.** Ἀνέκδοτα ἀπασπάσματα Εὐριπίδου καὶ ἄλλων ποιητῶν ἐκ παπύρου Αἰγυπτιακοῦ (περ. «Ἀθήναιον» τόμ. Η΄ 1879, σ. 343—351).

74) **1880.** Ἀνέκδοτον τεμάχιον Εὐριπιδείου δράματος (περ. «Ἀθήναιον» τόμ. Θ΄ 1880, σ. 179—201)

75) **1880.** Ἀρχαϊκὴ ἐπιγραφὴ Ἀττικοῦ ἀγγείου (περ. «Ἀθήναιον» τόμ. Θ΄ 1880 σ. 1—4). Ἐπιγραφαὶ Λαμψάκου ἀνέκδοτοι (αὐτ. σ. 314—319, 364—372).

76) **1880.** Βιβλιοκρισία: Μηλιαράκη ὑπομνήματα περιγραφικὰ τῶν Κυκλάδων νήσων κτλ. (περὶ «Ἀθήναιον» τ. Θ΄ 1880, σ. 147—154).

77) **1880.** Ποιήματα (Πανελλ. Ἡμερολ. Παρασκευάκη Λανδῖνον ἔτος Α΄. 1880, σ. 127—128).

78) **1881.** Ἀττικαὶ Ἐπιγραφαὶ (περ. «Ἀθήναιον» τόμ. Ι΄ 1881, σ. 68—75, συν. αὐτ. σ. 405—409, 523—537).

79) **1883.** Ἐπίγραμμα ἔμμετρον ἀττικὸν (Ἀρχαιολ. Ἐφημ. 1883, σ. 21). Ψήφισμα Φρατρικὸν (αὐτ. σ. 69) Ψηφίσματα Ἀττικὰ (αὐτ. σ. 167). Ψήφισμα καὶ Ἀνάθεσις Σαβαζιαστῶν (αὐτ. σ. 246—250).

80) **1884.** Σκύφοι Βοιωτικοὶ Δύο (μετὰ 5 πιν) (Ἀρχαιολ. Ἐφημ. 1884, σ. 59). Ἐπιγραφαὶ ἐκ τοῦ ἱεροῦ Ἀμφιαράου (αὐτ. σ. 121). Δύο Ἀττικὰ ψηφίσματα (αὐτ. σ. 129). Ἀττικὸν ψήφισμα (μετὰ 10 πιν). (αὐτ. σ. 161). Χαλκαῖ ἐνεπίγραφοι ταινίαι μεθ' 1 πίν.) (αὐτ. σ. 79).

81) **1885.** Ἀττικαὶ Ἐπιγραφαὶ (Ἀρχαιολ. Ἐφημ. 1885, σ. 161). Ἐπιγραφαὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ Ἀθηνῶν ἀνασκαφῆς (αὐτ σ. 205). Ἀναγραφὴ πυλωρῶν τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν (αὐτ. σ. 64).

82) **1886.** Δύο δωδεκάδες Ἀττικῶν ψηφισμάτων (Ἀρχαιολ. Ἐφημ. 1886, σ. 95) Δύο Ἀττικὰ ψηφίσματα καὶ ἐν ἐπιμέτρῳ ψήφισμα Πριήνης (αὐτ. σ. 215).

83) **1887.** Ἐπιγραφαὶ Ἀθηνῶν καὶ Θίσβης, μετὰ ζιγκογραφήματος (Ἀρχαιολ. Ἐφημ. 1887, σ. 49). Ἐπιγραφὴ Ἀττικὴ περὶ οἰκοδομῆς τινος ἐν Δήλῳ (αὐτ. σ. 57). Ψηφισμάτων Ἀττικῆς τεμάχια (αὐτ. σ. 217).

84) **1888.** Διονυσιακὸν Σύμπλεγμα, μετὰ πίν. (Ἀρχαιολ. Ἐφημ. 1888, σ. 67—70). Οἰκοδόμημα Ρωμαϊκῶν χρόνων, μετ' ἐπιγραφῆς (αὐτ. σ. 199—200).

85) **1889.** Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν, Ἀμοργοῦ, Γυθείου (Ἀρχαιολ. Ἐφημ. 1889, σ. 51—67).

86) **1890.** Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν (Ἀρχαιολ. Ἐφημ. 1890, σ. 105—116, 141—155, 222—224).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κρίσεις. ***Εἰς αὐτοτελῆ φυλλάδια. Σπυρ. Βάση***: Στ. Κουμανούδης. Εἰς «Ἀθηνᾶς» τομ. ΙΑ'. (1900) σελ. 409—424 καὶ εἰς ἰδιαίτερον τεῦχος. ***Σ. Παπαγεωργίου***: Λεξικογραφικὸς Ἔρανος. Ἐν Τεργέστῃ 1899 σελ. 1—24 (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Νέας Ἡμέρας 1899 ἀριθμ. 1286—1288). ***Κ. Ράδου***: Στέφανος Κουμανούδης «Δελτίον Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας» τόμ. Α'. (νέα σειρὰ) 1930 σελ. 78—85 καὶ εἰς ἰδιαίτερον τεῦχος σελ. 1—10, μετ' εἰκόνος. ***Ἀνωνύμου***: «Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς» ἔτους 1900 καὶ εἰς ἰδιαίτερον δίφυλλον μετὰ πένθους. ***Ἀνωνύμου:*** Δύο λόγια περὶ μεταφράσεως τοῦ ποιητοῦ τῆς Ἰταλίας. Κεφαλληνία 1873 σελ. 1—11. ***Εἰς Περιοδικά, Ἐφημερίδας καὶ ἄλλα ἔντυπα. Η. Σταθοπούλου***: Τοῦ ποιητικοῦ Διαγωνισμοῦ τοῦ 1857 τὰ ἐπεισόδια. Ἐν Ἀθήναις 1857 σελ. 160. ***Ἀνωνύμου:*** Ἐπίκρισις τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Δημητρίου Βερναρδάκη γραφεισῶν διατριβῶν κατὰ τῆς ἐκθέσεως τῆς τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ 1857 ἐπικρίσεως. Ἀθῆναι 1857 σελ. 61. *Pape's—Venseler:* Wörterbuch der Griechichen Eigennamen, τρίτη ἔκδοσις 1884 σελ. VII. ***Ε. Καστόρχη***: Ἱστορικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Ἀθῆναι 1879 σελ. 47. ***Ἀθανασίου Σακελλαρίου***: Λεξικὸν Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ἔκδοσις τετάρτη (1887) τόμ. Α'. σελ. ιε'. ***Ἀνωνύμου:*** Στράτης Καλοπίχειρος. Ἐφημ. «Ἀκρόπολις» 22]6]1888. ***Ἀνωνύμου***: Δελτίον Ἑστίας 1888. ***Π. Καββαδία***: Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἔτους 1899 σελ. 10—11. ***Κ. Κρουμβάχερ***: Κρίσις περὶ τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Κουμανούδη. Ἐφημερὶς «Τὸ Ἄστυ» 4]3]1901. ***Ραδάμανθυς:*** Τὸ Νέον Ἑλληνικὸν ἔπος. Ἐφημ. «Τὸ Ἄστυ» 13, 14]4]1901 ***Μ. Λάπα:*** Στέφανος Κουμανούδης. Ἐπιφυλλὶς «Νέας Ἡμέρας» Τεργέστης 19]8 καὶ 1]6]1900. ***Κ. Παλαμᾶ:*** Στέφανος Κουμανούδης. Ἐφημ. «Ἐμπρὸς» 14]2]1917. ***Δ. Γ. Καμπούρογλου:*** Κουμανούδης Στέφανος. Ἐγκυκλ. Λεξικὸν Ἐλευθερουδάκη τόμ. 8ος (1930) σελ. 103. ***Ι. Φ. Κακριδῆ:*** Κουμανούδης Στέφανος Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία τόμ. ΙΕ'. (1931) σελ. 48—49.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Διὰ παλαιά ἡμερολόγια, σειρὰς παλαιῶν περιοδικῶν, πρώτας ἐκδόσεις νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, ἀποταθῆτε εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον μας.

ΟΙ ΕΚΔΟΘΕΝΤΕΣ ΤΡΕΙΣ ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ
"ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΛΛΗΝ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ,,
ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΠΡΟΣ ΔΡΧ. 50 ΕΚΑΣΤΟΣ

—Κατάλογοι τῶν ὑπὸ Ἑλλήνων ἐκδιδομένων βιβλίων.
—Βιβλιογραφίαι Ἑλλήνων Λογίων καὶ Ἐπιστημόνων.
—Βιβλιογραφικοὶ κατάλογοι σπανίων καὶ δυσευρέτων ἐκδόσεων.

(Ἀποστέλλονται ἐλεύθεροι ταχ)κῶν τελῶν)